

HATÁRÓR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZÁM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

Uj-Szerbia felé.

Írta: Tonelli Sándor.

Szinte elcsépelet frázisnak látszik már, ha azt mondjuk, hogy a balkáni háboru óriási változásokat idézett elő a szomszédságokban és e változásokat gazdasági szempontból nekünk is kellőképpen figyelmünkre kell méltatnunk. Mégis, ha gazdasági jövőnkre gondolunk, nem lehet ezt eléggé ismételnünk, mert hiszen természetes összeköttetéseink ide a Balkánra utalnak bennünket.

Az országok között azonban, amelyek bennünket kiválóan érdekelnek, geográfiai helyzeténél, gazdasági viszonyainál fogva első helyen áll Szerbia. Sajnos, a különböző kereskedelempolitikai ellentétek éveken keresztül éket vertek közöttük, reméljük azonban, hogy a kölcsönös józan belátás el fogja háritani az ebből származó nehézségeket és helyre fog állani ismét az a természetes szomszédi viszony, amely régebben összekapcsolt bennünket.

Különösen figyelmünkre kell méltatnunk Szerbiát a jelen pillanatban, amikor óriási átalakulásokon ment át. Területe 43.000 négyzetkilométerrel, lakossága pedig 1.2 millióval szaporodott meg. A török háboruban visszazerezte az országot az összes szerb lakta területeket és így jelentékenyen megnagyobbodva, nagyobb gazdasági jövőnek is néz elébe. A meghódított Uj-Szerbiának tulajdonképpeni része hegyvidék, amelynek azonban gazdag és termékeny völgyei is vannak. Ma még e területek a török uralom idejéből meglehetősen elhanyagoltak, de

bizonyos, hogy a jobb közigazgatás és a szerb kormány elismerésreméltó fáradozásai itt hamarosan új fellendülést fognak adni a mezőgazdaságnak és állattenyésztésnek. E vidékeken rövidesen nagy gazdasági fellendülés várható és nekünk, akiket a természetes szomszédi viszony ide utal, nem szabad tétlenül néznie, hogy idegen államok lássák elsősorban ennek a fellendülésnek a hasznát.

Annál is inkább mondanunk kell ezt, mert Uj-Szerbiának ipari szükségletei a közeljövőben nagyon meg fognak növekedni és az ipari cikkekben a szerb anyaországtól eltekintve, ez a nagy kiterjedésű ország rész teljesen külföldi behozatalra lesz utalva. Uj-Szerbiának ugyanis a teljesen helyi jellegű kézműveséget kivéve, ipara egyáltalán nincs. Mindössze Úszkübnek volt egy malma, amely két esztendeje leégett és azóta még nem épült fel. Így magának Úszkübnek és környékének liszt szükséglete is mintegy 1200 vagonra rug, amelyet máshonnan kell behozni.

Természetes középpontja ennek a vidéknek Úszküb, a szerb történelemnek régi híres városa. 45.000 lakosával, a belgrád-szaloniki fővonal mentén, a mitrovicai elágazásnál eddig is nagy volt a jelentősége, ez a jelentőség azonban kétségkívül még nagyon növekedni fog, ha a görög határhoz vezető monasztíri és a bolgár határhoz vezető egri-palankai vonalak kiépülnek, ha a szerb hatóságok egyrésze ideköltözik és, ha a régi rossz török közigazgatást rendezett állapotok váltják fel. Úszküb egyik legfontosabb centruma lesz a Balkánnak,

Uj-Szerbiának pedig legnagyobb kereskedelmi elosztó piaca.

Úszküb forgalma hozzávetőleges számítás szerint már eddig is évi 50 millió frankra rugott, ami már magában elég fogalmat adhat jelentőségéről. Ez a forgalom pedig még erősen emelkedni fog nemcsak az új vasutépítések, középítések, állami beruházások révén, hanem az állandó szükségletek emelkedése folytán is, amire a mezőgazdasági viszonyok javulásával kétségtelenül számítani kell.

Ami a magyar ipar és kiviteli kereskedelem helyzetét illeti, az Uj-Szerbiában némileg nehezebbé vált, de más oldalról olyan előnyök is tapasztalhatók, amelyek remélni engedik, hogy a jövőben sikeresen vehetjük fel a versenyt itt a külföldi iparral. Eddig ugyanis Uj-Szerbiában a régi 11%-os török értékvámok voltak érvényben, míg a hódítás óta a jóval magasabb szerb vámok léptek életbe. Ez tehát ellenünk szól. A háboru előtt azonban Úszküb csaknem egész szükségletét Szalonikin át fedezte, ahova mi csak nagy kerülő uton juthattunk el, míg most Úszkübnek a közvetlen útja Belgrádon át vezet, amelyet mi érhetünk el a legrövidebb uton.

A forgalmi viszonyoknak ez a megváltozása különösen Délmagyarország és a szegedi kamarai kerület városainak szempontjából rendkívüli fontosságú és szinte kényszerít bennünket arra, hogy Uj-Szerbiával, ha még nem volt, gazdasági összeköttetéseket létesítsünk.

Kétségtelenül a szerb anyaországnak szintén meg lesz az a törekvése, hogy elsősorban maga fedezze Uj-Szerbia ipari szükségletét, azonban még jó idő fog

T á r c a .

Ébredj magyar!

Ébredj magyar! Ismét szunnyadozol tán?
Nagyon sok testvéred, batyuval a hátán
Vonul hazájából, messze, messze . . .
Ismeretlen, zajos, idegen vidékre.

Ébredj magyar! Ébredj! Ne vándorolj ki!
Hisz nincs rokon néped!

Az egész életed
E hazában kell le töltened!

És ha el mégy innen,
Nem mondhatod többé:
„Otthon vagyok!” Minden idegen!
Sirmi fogsz örökké!

Mért mész ki? Hisz bármely pillanatba
Támadhat rá román vagy a muszka,
Akkor majd egyedül leszel a világon,
S nem lesz nyugtod szép Magyarországon!

Maradj itt! Szélnék, zivatarnak
Állj szembe! Büszke, kemény daccal!
Söpörd el előled az egész világot!
Hogy senki se bántsa szép Magyarországot!

A kivándorló.

Egy magyar lép ki az új haza partjára,
Tekintete réveteg. Kevés, kis podgyásza
Az ajtóban várja őt.

S míg otthon álmokat szőtt,
Áll ott most a rideg való!
Keserűen sóhajt: Ó!
Mért is jöttem ide?
E rideg, vad idegenbe?

Az utcán, forgataggal meg-megbirkózik.
Aztán bele bámul a sötét, hideg ködbe,
Apró gyermekei jutnak az eszébe.
Szeme könnyel tele.

Egy sovány, vékony ember jön Magyarországra.

Tekintete réveteg. Kevés, kis podgyásza
Az ajtóban várja őt.
Elhagyva álmoktól, mit szöve szőtt.
Le lép a partra, szeme könnyel tele,
S mosolyogva néz a hazai ködbe.

A kivándorló sorsa.

Egy nagy bánya előtt
Rengeteg nép áll. A tetőt
Vékony, szürke füst borítja.
Egy asszony sirva és jajgatva
Akar berohanni a tárnába.
Az őt visszatartja.

Lenn, mélyen a köszénporos füstben
Egy munkás dolgozik serényen.
De a gáz megcsapja orrát.
Szalad, fut! Feszíti minden inát!
Hogy a bányából kijusson.
S részt ne vegyen haláltusán.

Majd fellebben a bánya fellege,
Az egész tárna holtakkal tele . . .

Gáspár Jenő.

beletelni, míg erre képes lesz. Belgrádban van ugyan bőrgyár és posztógyár, de ennek termelését legnagyobb részét a hadsereg veszi igénybe. Van néhány sörgyár, cipőgyár, kötszövőgyár, kalapgyár, vászongyár, dobozgyár, cementgyár, spodiumgyár, másutt néhány fordógyár, üvegyár, de ezek az összes ipari szükséglet fedezésére elégtelenek. Ezzel szemben Úszküb bevitele csak textilekben 8 millióra, szappanban 1.2 millióra, zsinokban 0.5 millióra, jutásukokban pedig mintegy 400 000. darabra rug. Tág tere nyílik ezenkívül Uj-Szerbiában a vegyészeti iparnak, az olcsó vasbutorgyártásnak és a lakásfelszerelési tárgyak készítésének.

Különösen a szegedi kamara kerületét illetőleg még egy rendkívül fontos üzleti kilátásra kel utalnunk. Ugy Szegeden, mint Bácsbodrogmezőben számos kisebb mezőgazdasági gépgyár van, amelyeknek termékei véleményünk szerint éppen egyszerűségükben fogva a vidék igényeinek nagyon megfelelnek. Mezőgazdasági gépekben mostanáig alig 400.000 frank volt Úszküb egész bevitele. Éppen ez a körülmény teszi azonban valószínűvé, hogy itt igen nagy emelkedésre kell számítani. Hiszen Úszkübnek még környékén is a földművesek legnagyobb része csak kezdetleges faekékkel szánt. A mezőgazdaságnak ezt a hátramaradottságát már az új török kormány is megérezte és 1911-ben tervbe vette egy mezőgazdasági gépraktár létesítését. Megvalósításra már természetesen nem került a sor. Arról van most szó, hogy a kínáló alkalmat ne engedjük elszaladni, hanem mi legyünk az első az új-szerbiai piacokon.

Ami az üzlet megszerzésének módját illeti, legcélszerűbbnek mutatkoznak kis *bizományi raktár* létesítése, amelyben a földművesek meg is nézhetnék az eladandó ekéket, kukoricamorzsolókat, kis szecskavágókat, rostákat, trieurókat és egyéb mezőgazdasági szerszámokat és gépeket. A parasztok legnagyobb része ugyanis már hallott róla, hogy vannak ilyen eszközök, de nem ismerik őket és először látni akarják, amit vásárolnak. Egy ilyen raktár létesítése volna a mi szempontunkból az első és legfontosabb feladat.

Hogy föltevésünk helyesek, azt igazolja egy Uj-Szerbiában utazott kereskedőnek a m. kir. kereskedelmi muzeumhoz intézett jelentése, mely szerint az ottani kereskedők különösen a következő cikkek iránt érdeklődtek: sör, bár az új vámok ennek behozatalát nagyon megnehezítik, ekevas, kisebb mezőgazdasági gépek, zöldgalic, szódavizkészítő készülékek, kötélárúk, zsákok stb. A muzeum számot vetve a piac jelentőségével, két levelezőt is küldött ki Úszkübbe: Ujlaki Hugót és Láng Ignácot, akik a magyar iparos és kereskedővilágnak minden tekintetben rendelkezésére állanak.

A kínáló alkalmak így meg vannak és nem hiányzik a magyar kormány hivatalos kiviteli fejlesztő szervének a támogatása sem. Az édekeltségen mulik, hogy ezeket az alkalmakat kihasználja és hasznára fordítsa a szomszédságunkban végbement nagy gazdasági változásokat.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumgyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, amésztósi és lélegzési szörvek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható minden vízkészletben és gyógyszerüzletekben. SCHULTES AGOST Salgó-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

A mai nő.

A nők minden ideálja a férfiakéval közös. Nincsen olyan nő, a kinek szive mélyén ott nem szunyad, vagy ott nem ég a vágy, hogy elsősorban feleség és anya lehessen. E kettő valóban olyan fontos szerep, hogy kimerítené minden öhajtasát azoknak, akik ezt el is érték. De, sajnos, az élet megtanít bennünket arra, hogy nem mindenki elég szép, vagy elég bájos, hogy elérje ezt a célját és mi történjék azokkal, akikkel a sors mostohán bán? Akit senki sem szólít feleségnek, vagy édesanyának? Azoknak meg keil állniok a maguk lábán és önmagukról gondoskodniok, hogy terhére ne legyenek sem a családnak, sem a társadalomnak. Különb a mai berendezés, a szociális életnek szervezkedése, a veánk nehezedő gazdasági kérdés, mindenütt arra kényszerítik a nőt, hogy segítő társa legyen a férfinak. Ha gondja van, kivége belőle a maga részét, ha gondja nincsen, akkor mint képzett, lelkileg finom és értelmes feleség, igazi asszony, részt kérjen minden kötelességéből. De ennek igaz értelme és jogosultsága csak akkor lesz, ha a kötelesség mellett közös jogaik is lesznek. A törvényeket férfiak alkották meg férfiak részére, de lassankint belátják, hogy azok is alapos változásra szorulnak. A mi utolsó évszázadunk dicsősége, hogy a nőkérdés homlokterbe nyomult. Nem fakadt belőle semmi veszedelem.

A munkásasszony annak előtte robotolt és néhány nyomorult filérért dolgozott, míg otthon neveletlenül és gondozatlanul maradt családja, néha apró gyermekei. A munkabérek sajnos, még nem változtak meg nagyon, de ott vannak a szociális berendezések, amelyek lehetővé teszik, hogy a dolgozó asszony gyermeke el ne pusztuljon. És ebben a nagy munkában kiváló szerep jutott a nőnek minden országban. A jótékony intézmények nagy része az ő kezdsükéből fakadt és a nők tartják fenn saját munkájukkal. Megnyitlak az egyetem kapui is a nők előtt, habár nem is engedik őket minden fakultásra. De az is csak idő kérdése. Meg fog jönni, mert meg kell jönnie annak az időnek. Ma már nem állíthatja senki, hogy a nő nem képes minden tudományos munkára.

Milyen sors várjon arra a nőre, aki egyedül áll, saját magára támaszkodhatik csupán és nem kíván terhére esni sem a szűkebb értelemben vett családnak, sem a tágabb értelemben vett társadalomnak. Sajnos, a női lelket még mindig nem tartják elég széppnek, hogy csupán a lelke kedvéért megbecsüljék, ha külső szépséggel nem rendelkezik. Ez a tény adta a nő kezébe a munkát! És munkaköre voltaképpen csak tágult, amikor az élet küzdőterére lépett. Gazdasági

munkát a legjelentékenyebb asszony is végez. Egyetlen háztartás sem lehet elvezető nélkül: miért zárjuk el utját, hogy tehetségét, okosságát, értelmét, vagy képzettségét oly téren is kifejthesse, amelyre örökölt hajlama, veleszületett tehetsége egyformán képesítik. A súlyos gazdasági válság, amely alatt valamennyien szenvedünk, arra kényszeríti a nőt, hogy segítőtársa legyen a férfinak. Miért hát hogy eddig folyton csak kötelességről beszéltünk és a nő jogáról alig esett szó. Gondoskodnunk kell, hogy a megnagyobbodott kötelességgel mind több jogot is nyerjünk. A munkásasszony azelőtt is dolgozott, sajnos, a kereset és munka között még ma sincs meg a kellő arány. A női munkaerőt mindenütt kizsákmányolják és soha gazdasági és tudományos téren elismerik, hogy méltó versenytársa a férfinak, nem kapja meg a munkájáért a kellő ellenértéket. A régi munkásasszony gyermeke, sajnos, legtöbb esetben otthon elpusztult, ha csecsemő volt, vagy az utcára került, ha már volt jártányi ereje. Ma csak a női szociális munkáikodásának köszönhető az olyan jótékony intézmények életbeléptetése, amelyek a csecsemőt és a felnőttbb gyermeket kellő védelemben részesítik. Magyarország ezen a téren vezető szerepet visz. A nő szociális munkásságától rendkívül sokat várhatunk. Erősen kifejldött érzeke a tisztaság iránt megszünteti a tömeglakást, a tuberkolózis pusztítását és talán egy jövő állampolitika nem fog örökösen milliókat tömni embert pusztító ágyukba és robbantó hajókba, ha a nő munkáikodásának leghatalmasabb fegyverét, az örök szeretetet jobban figyelembe fogják venni.

A nőnek a szociális életben való működése nem lesz soha akadály a annak, hogy családjában áldásos tevékenységet fejtson ki. Az anya, aki megtanítja gyermekeit arra, hogy nincsen kétféle morál, csak egyféle, aki nem lesz büszke, ha a fia hódításait és sikereit hallja, hanem kioktatja arra, hogy másnak a leányát épp oly szentnek kell tartani, mint a saját nőtestvérét és oly szociális munkát végez, mint az a nő, aki családjá határan kívül lelkesedéssel küzd a prostitúció gyalázata ellen és aki saját családja körében igazságra, törvénytudásra, törvényiszteletre neveli gyermekét, az alapjában ugyancsak azt cselekszi, mint mi valamennyien, akik az államtól, a társadalomtól kívánjuk ezt a jogot a magunk részére.

Színház

Társulatunk a népszerű Flers és Cailliet legújabb vigjátékát mutatta be, „A zöld frakk”-ot telt ház előtt. A darab a híres vigjátékirók közepes darabjai közé sorolandó, mert hiába a szereplők igyekvése és ambíciója a darab lapos és üres cselekménye nem nagyon villa-

nyozta fel a közönséget. E darabban láttuk első nagy szerepében (Maulevrier hercegnő) Zalai Margitot, társulatunk derék művésznőjét, ki fejedelmi alakja mellett, fényesen öltözködik, s a mellett jól is játszik. Nehéz szerepét sikerrel oldotta meg. Mellette feltűnt Ujj Kálmán, mint Latour-Latour gróf, ki szerepének ügyes interpretálásával hatást keltett. Kedélyesen és jókedvűen játszotta Parmeliné szerepét László Tivadar. Nagyon kedves volt Dinnyési Juliska. Kisebb szerepeikben jók voltak Somlár Zs., Rákossy Ferenc, Loránt Vilmos, Matány Antal, Sárközy Blanka és Szilágyi Aranka.

Husvét vasárnapján, délután felelevenítették a „Diákhercegnő” című operettet, Pintér Böskével a címszerepben, míg este színre került Kálmán Imre népszerű daljátéka, a „Cigányprimás”. Mindkét előadást zsufolt ház nézte végig s jól mulatott a kitűnő előadáson.

Hétfőn szintén két előadás, délután a gyermekeknek „János vitéz”, este pedig harmadszor láttuk Zerkovitz szép melodiákkal telt „Katonadolog” c. operettjét. A délutáni előadásnál a szereplők derűs hangulatban játszottak, úgy hogy a közönség, különösen a sok gyermek pompásan mulatott. Az esti előadás telt ház mellett folyt le, az ismert szereposztással, fényes díszletekkel és oly nagy sikerrel, hogy e darab előreláthatólag még egy pár telt házat fog vonzani.

Kedden került színre Szomor Dezső 5 felvonásos színműve: „Maria Antónia”, mely darabnak előadása méltó fogadtatásra is talált. Dacára annak, hogy a darab kissé túl hosszú s az utolsó felvonásokban nehezen bontakoztak ki az egyes jelenetek, mindamellett fényes sikert aratott. Az előadás a legjobbak közé tartozott: Kondrád Ilona adta a címszerepet (Maria Antónia) az ő egyéni művészetével és drámai erejével. Egyes jeleneteiben oly megdöbbentően tolmácsolta szerepének mozzanatait, hogy valóságilag elragadta a mód felett hálás és fogékony hallgatóságát. A darab, mondhatni csak az ő szereplése révén aratott oly nagy tetszést, mit a közönség egyes jelenetekben, de különösen a felvonások között sok tapsal honorálta. A többi szereplők játékkal nagyban emelték a sikert s derék művészi munkát végeztek. Tetszetek: Somlár Zsigmond (XVI. Lajos), Bihari Sándor (Mirabeau), Majthényi László (Miomodre), Ujj Kálmán (Sansse), Dinnyési Juliska (Simone), Zalay Margit (Erzsébet), Szűcs Irén, Halmos, Matány stb. Izsó Miklós ez alkalommal ismét bemutatva rendezői tehetségének sokoldalúságát, mert az előadás kifogástalanul pergett, az egyes, kivált a tömeg jelenetek stílszerűek és mozgalmak voltak. A közönség, dacára a kissé hosszúra nyújtott darabnak, legjobb impressziókkal távozott a színházból.

Szerdán adták másodszer Ascher Leó „Buda gyöngye” című operettjét gyöngén látogatott ház előtt, a mi nem is csoda, mert a darab tartalma és zenéje nem olyan, hogy második előadásra is telt házat vonzzon, dacára a szereplők dícséretes igyekezetének.

Csütörtökön egy rendkívül mulattató énekes bohózat előadásában volt részünk, mikor is színre került a Vigszínházban még műsoron levő „Támlásszék 10. sz.” A komikus és érdekes helyzetek már magukban nagy derűt keltettek s ha ehhez hozzáadjuk még a szereplők ambiciózus munkáját, a darab sikere már meg van állapítva. A darabot Teleki Ilona (Hedvig) vezette mindvégig, ki pajkos játékával és gyönyörű énekével ezáltal sem tévesztette el a hatást. Sok és jól megérdemelt tapsot aratott. A bonyodalmak központja Ujj Kálmán (Vitus), társulatunk e kitűnő komikus volt. Diskrét játékával és jóízű humorával folyton derűtségben tartotta a közönséget. Hálás szerepét mindenképpen kiaknázta. A humort fokozta Szűcs Irén (Hermin) és Matány Antal (Edus) groteszk játéka. Ügyesen és sikerrel oldotta meg Rudas szerepét Loránt Vilmos. Az előadás pompás keretébe a többi kisebb szereplők is jól illeszkedtek bele; a közönség jól mulatott.

— S. —

Levél a Rivieráról.

— Lapunknak írott jogositott közlemény. —

Az utóbbi időben az osztrákok is a kies Abbaziát és kapcsolt részeit az osztrák Rivierának keresztelik, de én nem erről akarok írni, hanem az igaziról.

A Riviera! Biz ez egészen más, mint osztrák csalfa társ, ámbar ez is elég csalfa. Genuánál kezdődik és Cannes-nál végződik. S közbe már kimondott tavaszi tartózkodási hely van vagy harminc. De mégis mindenki a Riviera fókuszába igyekszik: Montekarlóba. Mind ahogy minden a Rivierán ezért a híres játékbarlangért van, Genuától és Marseille-től a tíz percenként induló és beláthatatlan sokaság vasuti kocsikból álló gyorsvonatok, továbbá hajójáratok, helyi villamos vasutak, keletről és nyugatról: mind Monte-Karlóba igyekeznek és még idehaza a rendes polgári foglalkozás közepette a bakaratt játékhoz igyekvő könnyelmű vértük szemérmesen elrejtik ezt a könnyelmű szándékukat, — a Rivierán férfiakat és nőket látunk, hogy mohón, láztól kitérve nézegetik a rulett-lapokat, avagy egyes csalhatalan módszert ígérő játékkönyveket és mindenki a nagy bálványának: Monoch Fenségének viszi ezreit, vagy legalább néhány öt frankosát abban a kába reményben, hogy vagyonát nyer itt.

Hiába határozza el magát az ember, hogy ezek és ezek izgulása közben maga fölényes mosolyal nézi ezt a kapzsi játékszenvedélyt, amint az ember villanyosan Monte-Karlóba ér, (ahol természetesen éppen a Kaszinó előtt teszik le) ennek nyugtató jövő-menő és minden nemzetet nyugtató közönsége között, ahol nincs másról szó, csak a zsebről, vagyis a játékról, — az ember idegei már kezdenek bizseregni. A prófán Kartyezius uralkodik már rajtuk és keveset hederítünk arra, hogy micsoda rafineriával, az izlésnek milyen kifejlesztett talentumával, a helykiválasztásnak mekkora szerencsésével épült ez a szép büns, ragyogó épület: a Kaszinó.

Megjelenek abban a helyiségben, ahol a napi jegyeket adják és illetőleg a hol a Monte-Karlói Kaszinó rendes tagjává avatnak. Itt előrántom a budapesti újságírók egyesülete által részemre kiállított ajánló levelet, melynek francia szövegében az volt a záró passzus, hogy a kérelmet mindazoknak figyelmébe, akiknek e sorokat bemutatom, figyelmébe ajánlják. Ez a szöveg azonban némi félreértésre adott alkalmat, mert az illető tisztviselő azt vélte, hogy egy kis pauszát szeretnék elnyerni rivierai üdülésemre s alig tudtam vele megértetni, hogy ne féltesse a Kaszinó anyagi érdekeit, nem kell nekem egy fillér sem, csak azt a sárga cédulát nyomja a markomba, a melylyel a játékszobába billeghetek. Ezt a sárga igazoló lapot aztán valahogy meg is kaptam és egy fél frank ruhatári adó után beléptem a lázak, a tört remények, a kétségbeesések és fényes, de szomorú csarnokába. Végig jártam a játékszobákat, a melyeknek tézenhét rulett asztala mellett, továbbá a nyolc trant-karant asztala mellett négyes meg ötös sorban álldogált a bámézkodó, de jobbára játszó, kipirult ezer meg ezer ember. Nem hiszem, hogy Budapest akármelyik templomában husvét első napján ennyi ember együtt volt. Ami az embert legelőször kellemetlenül meglepi, az a fulladást okozó, kellemetlen illat, mely abból áll elő, hogy a veríték gőze és a parfüm illata összekeveredik s mivel az én napomon a Riviera egyébként gyönyörű kék egét olmos sötét felhők borították, a nagy velencei csillárok gazdag fényt és pokoli meleget árasztottak, úgy, hogy a játékszenvedély kielégítése mellett még az ülő emberekre is nagy testi fáradság várt, arról nem is beszélve, hogy az állni kényszerülők, hogy tülekednek és mily sok taszigálásnak vannak kitéve.

Hanem csend, az van. Csak az arany és ezüst csengése hallatszik; a pénzforgalomról kellő fogalmat szerezhetünk, ha tudjuk, hogy minden a játszásra kirendelt órában a bank arany és ezüstben félmillió frankot tesz le asztalaira és kápráztatja el a pénzre éhes, kapzsi népet. Aztán ez a pénz örülten növekszik a játék folyamán, mert körülbelül az az

arány, hogy száz ember közül 75 elveszti a pénzét, huszonöt pedig megnyeri.

Sokszor fölvetették már, vajjon lehetséges-e a monte-karlói kaszinót sprengolni, vagyis összes pénzét elnyerni? hát ez nagyon naiv kérdés, mert nem lehet. Az esetleg megtörténhetik, hogy az első félmillió valahogy megfogytokozik, de akkor ott van a villamos gomb, mely jelzi az első emeleten lévő igazgatósági irodával, hogy küldjön póttösszegeket. Én ugyan ezt nem láttam és alig hiszem, de azt mondják, hogy így van. Sokan azt is kérdezték, hogy tekintettel a kaszinóba sereglő kalandorokra és zsebmetszőre, (mert mi tűrés-tagadás, ilyenek is vannak Monte-Karlóban, sőt éppen séggel fölös számmal) mi történnék akkor, ha a villany felmondaná a szolgálatot és nagy sötétség borulna a rulett zöld asztalaira? A veszélyes alakok bizonyára az örült kavarodásban bőven harácsolnának a milliókból. Ez is ki van zárva. Mert amint rövidzárlat, vagy egyéb kalamitás történik, a krupi megnyom egy villamos gombot és az aranyak és az ezüstök (bankó pénzek már ugysis eltűntek) besülyednek az asztal acél tresszorjaiba. Innét tessék a szélhámos bandának zsebelni. Oh, a monte-karlói igazgatóság fufangján nem jár tul még a legkormöfontabb szélhámos se.

Hogy micsoda rezsivel dolgozik a monte-karlói Kaszinó, arról némi fogalmat nyújtsom az, hogy alkalmazottainak száma 3000, akiket tavaly a bank igazgatósága fizetésjavításban részesített és ennek keresztülhajtása a bank könyveit három és fél millióval terhelte meg. Tudva lévő, hogy a játékbankot francia tőkepénzesek bérlik az icipici Monakkó fejedelmétől, akinek a bérlet következtében néhány száz alattvalója nem csak hogy civillistát nem fizet, de fel van mentve minden adófizetéstől. Hogy mit fizet a bank a fejedelmek, ezt nem tudhattam meg, ellenben a fejedelmi udvarban sétálgatván s ennek pazar fényét látván, megállapítottam, hogy Albert Ö Felsége fényes sorban van és uralkodói fényességét jobban tudja kimutatni, mint a kis Balkán államok fejedelméi. Ha jól számítljak, neki az egész világból befolyik az adó, Monte-Karló jövedelme évről-évre nagyobb és bizvást elhihetjük, hogy ha a szerződés lejáratában lesz, a fejedelem sokkal előnyösebb szerződést köthet és még nagyobb lesz a jövedelem.

Mindezek elmondása után pedig igazán nincs kedvem a falra borsót hányni és Monte-Karló ellen lázadni. Mert semmi haszna sem lenne annak. Elvégre az a helyzet, hogy a Kaszinó senkit sem erőltet játékra, magam is megusztam egy frank károsodás nélkül, mert nem áldoztam a játékszenvedélynek, aki pedig játszani akar, annak ugyan hiába prédikálunk, — az játszani fog, ha nyer, azért mert nyer, ha veszít azért, mert szalad a pénzéért. Olyan emberre, aki Monte-Karlóból pénzt hozott haza, nem akadtam. És nem is hiszem, hogy ilyen ember van a föld kerekén.

De mindezeket elmondván, az mégis bizonyos, hogy ennek a bünbarlangnak mesés és fölötté vönzó keretét adtak. Elegáns dómait, mosolygós népét, gyönyörű palotáit, a kikiáltott pálmaligetét és ennek márciusban is gyönyörű flóráját látván: a rokokó világ, gondtalan, mosolygó, élvezni akaró világ jutott eszembe és az a szerencse, hogy ez a bünös földi paradicsom mégis csak exkluzív társaságot gyűjt egybe, mert mint a francia rokokó után, itt is meg lehetne jósolni a forradalom bekövetkezését, ha az eszeveszett naplopás e szép formái általános divattá lennének.

Ha orvos lennék, Rivierára nem küldenék beteget, pedig ezek is ezrével és ezrével vannak. Szép a Riviera, de az ő izgató életével, ezer meg ezer levegőt rondító autójával és az így felkavart porával valóságos méreg a betegre.

Magyar ember különben aránylag kevés van. És ezt leginkább annak tulajdonítom, hogy igen győtrő az út. A legrövidebb idő is vagy harminc óra, míg Budapestről a tett helyre érünk és pedig oly vonatokon, melyek a szezon idején állandóan zsufolva vannak. Harminc órát pedig utazni összezsufolt vasuti kocsiban a kényelemhez szokott magyaroknak: kissé nehéz dió. Okosan teszi, hogy nem harap bele, mert

ámbar nagyon szép a Riviera, de sokkal közelebb is talál egészséges is, betegember is jobb helyet, ahol a téli betegségeket, vagy erős munkát kipihenheti.

V. L.

H I R E K.

Pályázat a Lászlógyermekotthonra. Ujvidék tvh. bizottsága a Klotild főhercegnő által alapított és védnöksége alatt álló cirkvenicai tengeri gyógyhelyen, az ugynevezett „László gyermekotthon”-ban létesített egy ágyalapítványi helyre pályázatot hirdet. Az alapítvány elvezetésében kizárólag ujvidéki közéleti illetőséggel bíró szegénysorsu gyermekek részesülhetnek, ha az 5. évet betöltötték, de a 15. évet még el nem érték s ha orvosi bizonyítvánnyal igazolják, hogy tengeri fürdőt szükségelnek. Az alapítványra igényt tartók felhívhatnak, hogy kérvényeiket folyó évi április hó 30-ig a városi tanácshoz nyújtsák be, ahol a közelebbi feltételek is megtudhatók.

Szerb husvét. Szerb polgártársaink ma husvét vasárnapját ünneplik, mely alkalommal boldog ünnepeket kívánunk nekik.

Az ujvidéki atletikai Club ma vasárnap, ápr. 19-én d. u. 3 órakor évről évré birkózó versenyt rendez, mely iránt igen élénk érdeklődés mutatkozik, annál inkább, mivel az U.A.C. birkózó csapata a birkózás terén eddig is már egyik első helyét foglalja el Magyarország birkózó csapatainak.

A közigazgatási bizottság e hó 14-én Dr. Demetrovits Vladimír polgármester elnöksége alatt rendes havi ülést tartott, melyen a szakelőadók betérjésztették havi jelentéseiket.

Velika Szrbija Ujvidéken. Vasárnap, e hó 19-én, szerb husvét vasárnap d. u. 1/4 órakor az Ujvidéki Testgyakorlók Köre pályáján ismét szenzációs footballmérkőzés lesz, amikor is egy nemzetközi mérkőzés keretében fogja a belgrádi nagyhirű Velika Szrbija footballcsapata fejlett tudását az U.T.K. csapatával összemérni. Ez a mérkőzés mindenképpen általános érdeklődésre érdemes, mert még élénk emlékeztetünkben van az a tavalyi két mérkőzés, amelyet az U.T.K. ezzel a jeles belgrádi csapattal tartott és amelyek közül az Ujvidéken

lefolytatott mérkőzés 3:0 arányban az U.T.K.-nak győzelmet szerzett, de két héttel utóbb a Belgrádban járt U.T.K. 6:0 vereségre lvoit kénytelen hazatérni. Ez a harmadik mérkőzés egyuttal döntő erőpróbája lesz e két csapatnak és egyben jó összehasonlítást fog képezni az U.T.K. és Magyarország egyik legjobb nevű csapata: a Temesvári ac. között, mert a T.A.C. most vasárnap a szerb válogatott csapattal szemben csak 2:2 eldöntetlen tudott elérni. A Velika Szrbija legénysége csupa szálas, megtermett, igen jóképű fiatal ember, akiket Stojánovits Daniló szerb államvasuti főmérnök vezet. A Velika Szrbija játékosai kivétel nélkül egyetemi hallgatók, sőt a csapat négy tagja már végigküzdötte a tavalyi kettős szerb háborut is. A hatalmas természetű jobb összekötő Krsztics Nikola Kumánovonál, Drinápolynál és Csatald-zsánál ki is tűnt. Mind a 4 önként szolgált, mert a szerb hadsereg az egyetemet végzett fiatalokban oly ellenfelét látjuk az U.T.K.-nak, melynél erősebb mérkőzést az U.T.K. még nem küzdött végig. A Velika Szrbija összeállítására a következő: Stojánovits, Vitkorovits Radjokovits, Milosevits, Todorovits, Mifek, Stefánovits, Krsztics A., Milosevits, Petkovits, Furjanovits. A Velika Szrbija mult vasárnap U.A.C.-cal való hatalmas szereplése a legnagyobb érdeklődést fogja kiváltani a vasárnapi mérkőzés iránt.

Öngyilkos bíró. Ernszt Ödön, a kir. törvényszék vizsgálóbírája, — a közkedvelt Bőde bácsi e hó 17-én r. 9 órakor a hivatalból az ártezi fürdőbe ment s ott revolvérrel halántékra lötte magát. Tettének indokáról sem itt időzött és vizsgálatot tartó Ringhofer Lajos táblai tanácselnökhez, sem Vékey Zoltán tsz. bíróhoz intézet levelében nem szólt. Az elhunyt a törvényszéknek kiválóan képzett, kedves modoru bírása volt s ugy iránta, mint mélyen le-sújtott családja iránt városszerte a legőszintébb részvét uralkodik.

Anyakönyvi hír. Az anyakönyvi hivatalnál e hó 10—17-ig bejelentett születések 29, még pedig 16 fiu, 13 leány; meghalt 15.

A Korzo Mozi f. hó 18. és 19-i műsora: 1. Nyitány. 2. Csempészkytűk, bohózat. 3. Fekete fehér ellen, kalandos film 2000 méter hosszú. 4. Hogy jutott Gyurka fizetés-javításhoz.

Az ujvidéki izr. főkantori sikere. Az ország egyik legnagyobb izr. hitközségének, Szegednek főkantori állása már hosszabb idő óta üresedésben van, mert megfelelő erőre nem tudnak szert tenni. A mapokban meghívást kapott Szegedre Lamberg Mór, az ujvidéki hitközség kiváló főkantora, aki előadásával annyira elbájolta a szegedieket, hogy egyhangu megválasztása biztosra vehető. A szegedi lapok az elragadtatás hangján írnak Lambergről, ami természetesen nem csoda, mert gyönyörű tenorja és ájtatos előadási modora van.

Egy kis hegedűművész halála. Ipolyi Laci, városunk szülötte, a 13 éves hegedűművész, aki állandóan külföldön járt és nap-nap után szép sikereket aratott művészi hegedűjátékával s aki a mult évben nálunk, szülővárosában is bemutatta hegedűművészetét, rövid betegség után Berlinben meghalt.

Értesítés. Mindazon egyéneket, akik f. évi június hónap tartandó magán-vizsgálatok alkalmával iztétünkben akarnak vizsgáznai, értesitem, hogy folyamodásaikat f. évi május

hó 1-ig küldjék be hozzám. Krompaszky Ignác. ujvidéki állami polg. fiuiskolai igazgató.

Kitüntetés. A király Scherer Sándor tanítóképző intézeti szakfelügyelőnek, a bajai tanítóképző volt igazgatójának a kir. tanácsai címet adományozta,

Gyermeknap. Az orsz. Gyermekvédő Liga a gyermeknapot ebben az évben május 8. és 9-én tartja meg országsszerte. A gyermeknapok sikere érdekében Sándor János belügyminiszter leiratot intézett a vármegyékhez és a városokhoz.

Eljegyzés. Kamjonkai Szemző János titeli főszolgabíró és neje szül. Ergh Józsa kedves és szeretetreméltó leányát, Ilonkát, eljegyezte Ekl Pál cs. és kir. sorhajóhadnagy.

Az «Országos Polgári Iskolai Egyesület» „Bácsbodrogmegyei köre” f. évi május hó 2-án délelőtt 9 órakor Ujvidéken, az áll. polg. fiuiskolában választmányi ülést és utána közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: I. Megnyitó. II. Titkári jelentés. III. A pénztáros jelentése. IV. A polg. iskolai fogalmazástani c. vitatétel, előadja: Fogl János, ujvidéki polg. isk. tanár. Az előadás vázlatára a következő: a) A VKM. 1913. évi 21540. sz. körrendeletének ismertetése. b) A fogalmazástani történetének vázlatos áttekintése c) A fogalmazástani módszerei. d) A szabad fogalmazás és ennek kritikája. e) A tanításterv hiányos rendelkezései. f) Egy fogalmazási lecke tárgyalásának bemutatása. g) Határozati javaslat. V. Általános tisztujtítás. VI. Indítványok. VII. A jövő gyűlés helyének és idejének megállapítása.

Szerencsétlenség a cirkuszban. Zentán egy vándorcirkusz a napokban az iskolák növendékei részére tartott előadást, mely alkalommal sok fiú és leány volt együtt. Miközben egy átszelidítőnő produkálta magát, az egyik oroszán megvadult és nekiment az átszelidítőnek és rajta súlyos sérüléseket ejtett.

Kiugrott az emeleti ablakon. Egyik jónévű zombori iparos házában eljegyzést ültek. Szólt a zene, folyt a bor meg pezsgő, szóval a társaság igen vig hangulatban volt. Egyszerre az egyik vendég széles kedvében kinyitotta az első emeleti ablakot és se szó, se beszéd, szépen kilépett rajta az utcára, ahonnan ismét felkászálódott a vendégek közé. Azt beszéltek a rossz nyelvek, hogy azért lépett ki az ablakon, mert azt ajtónak nézte. Nem is történt sok baja: csak egy kis lábtörés figyelmezteti a vidám etjegyzési mulatságra.

Ügyvédből jegyző. Az igazságügyminiszter Dr. Rasch József Károly zentai ügyvédet a budapesti törvényszékhez jegyzőnek nevezte ki.

SZLIÁCS ACÉLFÜRDŐ

□ FELSŐ-MAGYAROSZÁG □

Egyedül ismert szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra. Id ny május 15-től szeptember 30-ig. Felülmulhatatlan vészegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, benuulás ellen. átszenvedett betegség és erős munkásság után. Mint fürdőorvos Dr. Nádasy István igazgató-főorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át 5 óra, délről Budapesten át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás valamint lakás-árkedvezményről az elő- és utóidejében stb. ad a:

Fürdőigazgatóság, Szliács (Zólyom-m.)

Ha a háziasszony nem tudja, hogy milyen pótkávéval használjon a babkávához, kísérje meg a Kathreiner-féle málatakávéval.

Teljesen meg lesz elégedve.

A kísérletnél egyezzen a fűző utasításra, mely mindenütt kapható. Aki részletesebb útmutatást kíván, írjon a Kathreiner-féle málatakávé gyárak részvényárságnak, Wien, I., Annagasse 8.

Halálra gázolta egy tehen. Lelbach Péter cservenkai nagybirtokos uradalmából 12 db. tehenet akartak a fővárosba szállítani nagyszombaton. A teheneket Cservenkán beraktározták, az egyik azonban leugrott a kocsiából s megvadultan a községbe futott, ahol nagy rémületet keltett. Az emberek egy része kergette a tehenet, más része menekült előle; az egyik utcában Lammer József molnár 5 éves kis fia, aki több társával játszadozott, nem tudott menekülni s az egyik ház falához húzódott. A tehen nekki tartott, de nem bántotta, hanem az oldalával úgy a falhoz szorította a kis fiút, hogy annak az agyveleje kifreccsent s a fiu szörnyet halt.

Csődök. Az ujvidéki kir. törvényszék Trebitsch Jakab óbecsei és Beiszman Sándor szenttamási kereskedők ellen csődöt nyitott.

Társas kirándulás. A „Délvidéki Kárgát Egyesület” Temesvárról f. május 24-jun. 5-ig társas kirándulást rendez Olaszországba (részvételi díj 300 k.) és jun. 27-jul. 7-ig Konstantinápolyba (részvételi díj 250 k.). Részletes programot díjmentesen küld a „Délvidéki Kárgát Egyesület” Temesvár. A kiránduláson nem egyesületi tagok is részt vehetnek.

Elhunyt plébános. Perndl Adorján bátmonostori plébános életének 56-ik évében, rövid szenvedés után meghalt.

Muzeumot ajándékoz Bajának. Déry Frigyes volt bajai lakos, aki évekkel ezelőtt Bécsbe költözött, arról értesítette Baja város tanácsát, hogy nagy értéket képviselő műgyűjteményét a városnak ajándékozza és hogy az megfelelően elhelyezhető legyen, saját költségén muzeumot épített.

Az elválasztás képezi az anya legnagyobb gondját gyermeke nevelésénél. E gondtól megszabadulnak mindazok, akik már tudják, hogy az elválasztás pillanatától a gyermek egyetlen tápszere a Phosphatine Faliere. E kitűnő tápszernek tulajdonítható az, hogy az utóbbi években a gyermekeket az elválasztás idijében baj nem éri. Egy nagy doboz, mely elegendő 3 hétre, 3 korona 80 fillér minden gyógyszerárban kapható. Főraktár Zoltán Béla gyógyszer-tára, Budapest V. Szabadság-tér,

Munkát a népnek. A kormány elhatározta, hogy a gazdasági pangás és a munkanélküliségre való tekintettel, a közmunkákat az egész országban felvételi. Az eddigi jelentések szerint körülbelül 100 millió kor. összeget tesz ki, amit a munkavállalkozás nyerni fog. Ez az összeg a munkanélküliség enyhítését jelentékenyen fogja biztosítani.

A legnagyobb gondot minden anyának gyermeke helyes táplálása okozza. Emésztési zavarok sajnos nagyon gyakran fordulnak elő és épp e betegségtől kell a gyermeket helyes táplálás által megvédeni. De csakis egy teljesen megbízható, ezer és ezer családban a legjobb sikerrel alkalmazott tápliszttel, mint amilyen a Nestlé-féle gyermekliszt, tegyen kísérletet. Próbadohoz és tanulságos könyvecské a gyermek ápolásáról díjtalanul kapható a Henri Nestlé cégnél, Wien, I., Biberstrasse 194 P.

Felébredt tanító egylet. A vármegyei általános tanító-egyesület több évi szünetelés után a napokban választmányi ülést tartott Zomborban és az évi rendes közgyűlés megtartását kimondván, annak határidejét f. június 2. és 3. napjára tette.

A gőzgepkezelők és kazánfűtők egk özelebbi képesítő vizogái Szegeden, apr.

26-án, d. e. 9 órakor tartatnak meg a szegedi felsőipari iskolában. A vizsgálati kérvények a szegedi m. kir. iparfelügyelőséghez (Földvári u. 4.) küldendők.

Ovatosság a műtrágya beszerzésénél. A földmivélsügyi miniszter leiratban figyelmezteti a gazdákat a műtrágya rendelésénél szükséges óvatosságra, mert a tapasztalat azt bizonyítja, hogy ujabban egyes műtrágyagyárak, különösen a külföldiek a jóhiszemű vevőknek hamisított, vagy legalább is csokélyebb értékű gyártmányt szállítanak. Szükséges ezért, hogy a gazdák valahányszor műtrágyát rendelnek, különösen határozottan kössék ki a kívánt egyes anyagoknak, például foszfortartalomnak százalékát és a rendelet értelmében három nap alatt vegyenek mintát a megérkezett szállítmányból, vagy pedig, ha a dolog nem nagyon sürgős, megfelelő minta vétele céljából forduljanak az illetékes vegykeresleti állomáshoz. A műtrágya értékesítő Szövetkezet (Budapest, Fűrdő-utca 8) ajánlja megbízhatóságát.

A m. kir. postatakarékpénztár értesítése szerint a Banque Marmorosch, Blank & Co. S. A. bukaresti részvénytársasággal és romániai fiókjaival, valamint fizetőhelyeivel f. évi április hó 1-től kezdve átutalási forgalmat léptetett életbe, melynek útján a m. kir. postatakarékpénztár csekkszámra tulajdonosai Románia területén számláik javára, illetve terhére teljesíthetnek.

Az Erzsébet királyné szoborbi- zottság Zomborban április 3-án ülést tartott a felső kereskedelmi iskola tanácstermében. Elnök előterjesztette a szoboralap mostani állását. Tizenhatezer koronából áll az. Még min- egy hatezer korona volna szükséges, hogy egy díszes szobor állíttassék fel, azért tanácskozá- ra hívja fel a bizottságot, milyen módon lehetne a szobor ügyén lendíteni. Beható tanács- kozás után azt a határozatot hozták, hogy a szoboralap növelésére f. é. szeptember 6-án, vasárnap nagyobbszerű népiünnepélyt rendeznek az Erzsébet ligetben és addig is a városban fiatal lányok fognak pénzt gyűjteni azoktól, akik még nem adakoztak a szoborra.

A Bácsbodrog vm. gazd. egye- sület rendes évi közgyűlését március 29-én tartotta. Törley Gyula ügyvezető társelnök jelentése szerint az egyesületnek a múlt év végén 6473 tagja volt. Az egyesület fiókjait képező községi gazdakörök száma 65-ről 68-ra szaporodott föl. A Szabadkán rendezett vándorgyűlés és az ezzel kapcsolatos állatkiállítás sikerült. A kassai tanulmányut eredménye, hogy az Árpádhalmán Székács Elemér által kitenyész- tett nemes buza-vető-maggal 200-nál több kis gazda kísérletezik A rendezett ifjúsági kukorica versenyen egyedül állunk még hazánkban, az elért eredmények a várakozást fölülmúlták. A kerényi tejelő verseny adatai az importált siementhalai marhára nézve igen kedvezők. A csantavéri gazdakörben megfektetett lótenyésztési törzskönyv a jobb tenyészanyag szaporítását eredményezi. Az országos kukorica kiállításon az egyesület csoportos szállítása arany éremmel lett kitüntetve. Egyesületi tagjaink 23, míg a Bácska összesen 35 díjat vitt el. Jelzi, hogy a Verbászra tervbe vett vándorgyűlésen a kiállított kukorica be lesz mutatva. A tájfajta lótenyész- tési szövetkezetek létesítése iránt az egyesület nagyobb akciót indít. Az alapszabályok átdol- gozása munkában van. A megyei segély újabb megszavazása remélhető. Az elnökség az or- szágos gazdamozgalmakban részt vett. A be- mutatott mérleg szerint az 1913. évi vagyon

gyarapodás 13873 kor. 36 fil. Az anyaegye- sület tiszta vagyona 147.612.94 k. A gazdafiuk részére emelendő internátus alap 22777.50 k-ra szaporodott. 1914. évre 49910.32 k. bevétel és ugyanannyi kiadás van a költségvetésbe beállit- va, ezen összegből az internátus alap 33893.26 k-ra lesz kiegészítve, míg különféle versenyek- re 4200 k. lett előirányozva. Az egyesület igazgató-választmányába Vidákovits Jenő Ne- mesmilitics, Dr. Hajnal János állategészségügyi felügyelő Zombor és Bellán Gyula Dunacséb lettek közfelkiáltással leválasztva. A kerényi szarvasmarha tenyésztési egyesület indítványára az egyesület a gazdasági felügyelőség és a községek támogatásával bikavásárt rendez, hogy a nagy anyagi áldozattal importált jószágok után nevelt tenyészbikák megfelelő áron főleg a vármegyebeli községek és egyéb tenyésztők által vásároltassanak meg. A közgyűlésen nagy számmal megjelent tagok nevében Heszsz Már- ton szentfülöpi tanító az egyesület vezetőségé- nek köszönetet mondott, az egyesület mintasze- rű vezetéséért és a tagok teljes bizalmáról és elismeréséről biztosítja a vezetőséget.

A gyermekén épül a világ jövője

és rendkívül fontos, hogy egészségére vigyázzunk. Eh- hez azonban nem elég a testének gondozása és a ne- velői gondosság, hanem mindennél inkább meg kell védeni azokat a veszedelmektől, a melyek a gyerme- ki szervezetet oly gyakran fenyegetik. Mennyi vesze- demmel jár az iskolába menés és az iskola az egész- ségre, azt tudjuk. A gondos anya úgy hárítja el ez- ket, hogy zord időben valódi Fay-féle sodeni ásvány- pasztillát ad a gyermeknek az utra. Egy doboz ára 1 korona 25 fillér s mindenütt kapható. Vásárlásnál vigyázzon a Fay-névre s utáztatokat utasítson erélye- sen vissza.

Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Laptulajdonos az ujvidéki függelenségi és 48-as párt.

Kiadó lakás.

A Kiszácsi-utca 47. számú házban 3 szoba, konyha a szükséges mellékhelyi- ségekkel azonnal kiadó! — Közelebbi értesítés nyújt. RESCH MIKLÓS Zrinyi Ilona-utca 21. szám.

ADLER-AUTOMOBILOK

1914. évi típusai:

5/13, 6/16, 8/22, 9/24, 10/28, 12/34, 15/40, 20/50, 25/60, 30/70 és 35/80 HP.

luxus-, tura- és városi automobilonok.

Gyárunk különlegessége 5/13 HP két üléses, egymás mellett, egymás mögötti és négy üléses.

Vezérképviselőt:

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 3.

Telefon 149-62.

Kérjük ajánlattételre szíves felhívását.

A Kron-féle házakban

II. Rákóczi-út 15. Ferenc József-tér 1. több

lakás és bolt
Kiadó. — Bővebbet a házmestereknél, vagy a háztulajdonosnál.

Eladó ház!

Egy 3 év előtt épült, 4 szobából és melléképületekből álló igen szép ház egy hold gyümölcs- és szőlő-teleppel szabadkézből eladó. A ház ozondús, pormentes helyen fekszik.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

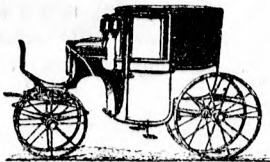
Két tanoncmunkásnő

azonnal felvétetik a Dr. Miletics féle könyvnyomdában.

Trigon
ADUNK HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS BETÖRÉSMENTES, ÚJ PANGÉL
TAKARÉKPERSELYT BÁRKINEK
PESTMÉGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR Rt.
BUDAPEST, IV. Kötő-utca 8.

Telefon 134.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Első délmagyarországi kocsigyár.

Reich Mátyás és Lehherz Károly
UJVIDÉK, (Limán)

Luxus-hintók, üzleti és gazdasági

kocsik, mentő- és halottas kocsik,

omnibuszok és luxus-szánkók, a

legegyszerűbbtől a legfinomabb ki-

vitelig, állandóan készletben. ::

Eladó bika.

20 hónapos valódi svájci bika [eladó!]
WILETY VILMOS, Szt. István-utca 20.

A Krón-féle házban

(Ferenc József-tér 1. szám alatt)

egy raktárnak, műhelynek vagy egyleti helységnek alkalmas **terem** kiadó.

Fontos!

Igyunk

Fontos!

világhírű és közkedvelt **SALVATOR idény SÖRT.**

Üdítőleg hat a szervezetre, az emésztést elősegíti, gyomorbetegeknek orvosi szaktekintélyek által ajánlva. — Gyári lerakat hordókban és palackokban Délmagyarország részére:

BAUER GYULÁNÁL, UJVIDÉKEN.

Telefon 147. sz.

Kapható addig, míg a készlet tart. 10 palack házhoz szállítatik.

az elasztikus **PALMA** cipősarok
figyelje meg **TARTÓSSÁGÁT**

STEFANOVITS

Kávé!

„Club“ cigaretta papir

valódi csak az, melyen az itt látható védjegy van. Minden könyvecske teljes 100 lapot tartalmaz.

Óvakodjunk az utánzatoktól,

mert ezek minősége csekély értékű.

Nyomatok a „Gutenberg“ villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Ujvidéken.